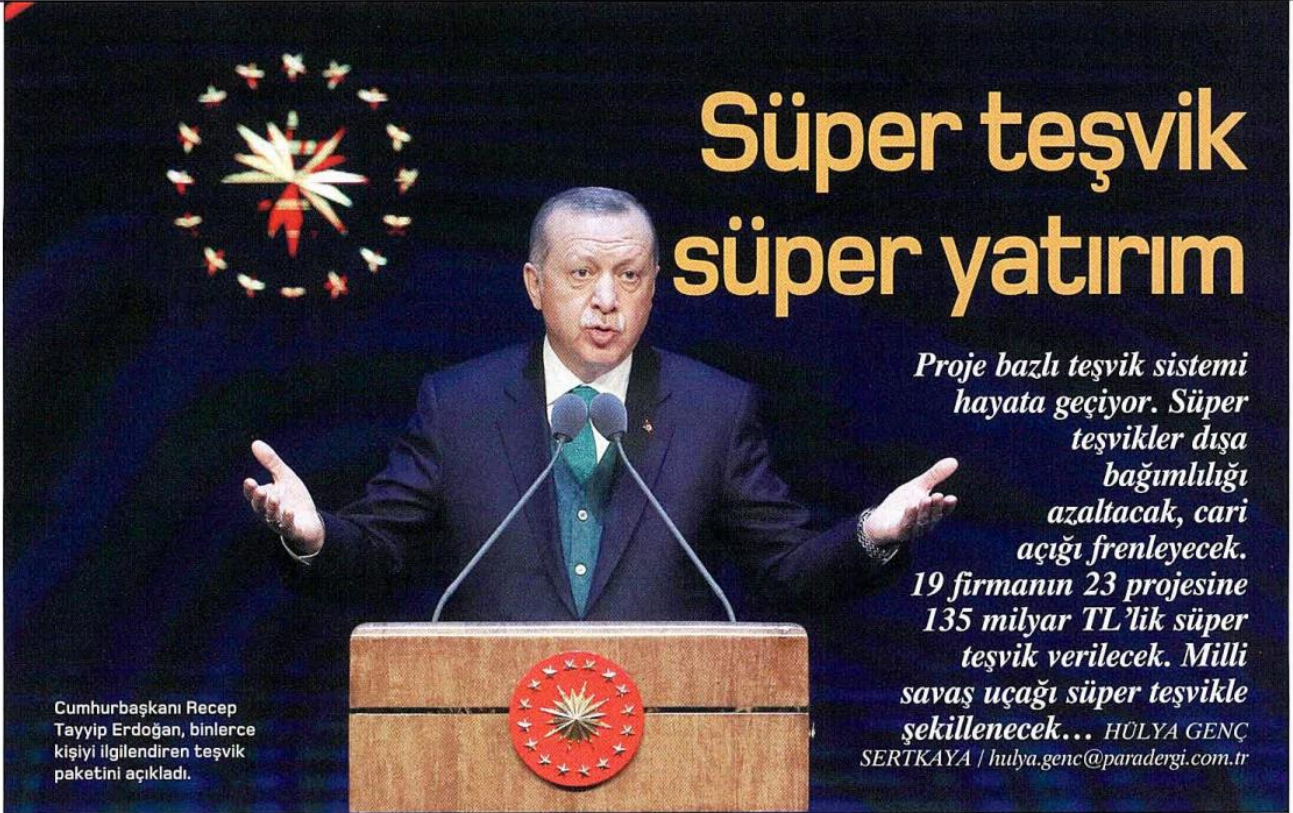

PARA | KAPAK - 1

Süper teşvik süper yatırım

Proje bazlı teşvik sistemi hayata geçiyor. Süper teşvikler dışa bağımlılığı azaltacak, cari açığı frenleyecek. 19 firmanın 23 projesine 135 milyar TL'lik süper teşvik verilecek. Milli savaş uçağı süper teşvikle şekillenecek... HÜLYA GENÇ SERTKAYA | hulya.genc@paradergi.com.tr

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, binlerce kişiyi ilgilendiren teşvik paketini açıkladı.

TÜRKİYE 2023 yılında dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olma yolunda emin adımlarla ilerliyor. Bir yandan yatırım ortamını iyileştirecek reformlara hız verilirken, diğer yandan Türkiye'yi uçuracak teşvikler art arda hayata geçiriliyor. Sanayi sektörünün "yerleşmesi ve millileşmesi" için seferberlik başlatan Hükümet, ithalata bağımlılığı azaltacak, cari açığı frenleyecek adımları hızlandırıyor. Sürdürülebilir büyümenin temel taşı olacak yeni teşviklerle, sanayi üretimindeki yerli ve millilik oranı artırılacak.

Petrokimya, savunma sanayi, ulaşım sistemleri, enerji teknolojileri, havacılık ve uzay gibi sektörlerde hayata geçirilecek 19 firmaya ait toplam yatırım tutarı 135 milyar TL'lik 23 proje "süper teşvik" kapsamına alındı. Söz konusu yatırımlar cari açığı frenleyecek. Türkiye'nin ithalatını 19.6 milyar dolar azaltacak yedi odak sektörde 43 ürün grubunun Türkiye'de üretimi için yerleşime seferberliği başlatılacak.

Sanayicisinden esnafına, üreticisinden tüketicisine milyonlara müjdelere veren paketlere yenileri eklenecek. "Devreden KDV ödemesi için bir kez daha çalışılacağı" sinyali Maliye Bakanı Naci Ağbal'dan gelirken, Hükümet önümüzdeki günlerde 67 maddelik bir paket açıklayacak. İşte böyle bir ortamda son açıklanan teşvik ve desteklere, kimlerin nasıl bu desteklerden yararlanacağına odaklandık.

Ethem SANCAK / BMC Yönetim Kurulu Başkanı

"Doğru bir strateji"

Teşvikler, Türkiye'nin sürdürülebilir büyümesine, dışa bağımlılığın azaltılmasına katkı sağlayacak. Sayın Cumhurbaşkanımız düşüncelerimizi tarif ettiler. Onlar en ince detayına kadar etkilerini, katkılarını hesaplamışlar. Yatırım, üretim, ihracat ve istihdama yönelik destekler şüphesiz cesaret verici. Türkiye'de bu iktidar öncesinde birçok teşvik verildi. Ancak bu teşvikler, Türkiye'nin dışa bağımlılığını artırdı. Montaj sanayini, acentacılığı artırdı. Şimdi iktidar böyle yapmıyor. Yerli ve milli mottosuyla, doğru bir strateji ile üretimi teşvik ediyor. Farklı bir Türkiye'deyiz. 80 yılı heba olmuş bir Türkiye'nin, yatırımcıları üreticileri olacağız.

34 BİN KİŞİLİK İSTİHDAM

Geçen hafta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Başbakan Binali Yıldırım'ın katıldığı törenle, 2017'de hazırlıkları tamamlanan petrokimya, savunma sanayisi, ulaşım sistemleri, enerji teknolojileri, havacılık ve uzay gibi sektörlerde yatırım tutarı yaklaşık 135 mil-

PARA | KAPAK - 1

Muharrem YILMAZ / Süttaş Yönetim Kurulu Başkanı

"Bingöl'de kalkınmaya katkı sağlayacak"

Süttaş Doğu, Güney Doğu Anadolu Sütçülük Projesi Bingöl Entegre Teknik Hayvancılık ve İmalat Sanayi yatırımımız teşvik belgesi aldı. Süttaş, Türkiye'deki üretim kapasitesini yüzde 30 artıracak olan tesislerde bin 63 ton/gün süt işleyip, 600 ton/gün yem ve 80 ton/gün organomineral gübre ile 6.4 MWh elektrik üretecek. Ayrıca 10 bin baş sağmal kapasiteli beş adet damızlık süt sığırı geliştirme çiftliği, 6 bin 500 baş kapasiteli bir adet yetiştirme çiftliği ve 5 bin baş kapasiteli bir adet besi çiftliği yatırımı yapacak ve yatırım tamamlandığında bin 12 kişiyi istihdam edecek. Bunun yanı sıra 5 bin üretici aileyle birlikte çalışıp, bölgeye her ay 60 milyon TL düzenli gelir sağlayacak olan bu büyük proje, Bingöl ve çevresinde ekonomik ve sosyal kalkınmaya büyük katkıda bulunacak.

rım büyüklüğüne sahip PTA-MEG üretim tesisi yatırımını hayata geçirecek. SASA, Adana'da ise 998 milyon TL'lik petrokimya üretim tesisi (poli,mer/çips) yatırımı yapacak. Ersan şirketi Kahramanmaraş'ta 3 milyar 120 milyon TL yatırımla ham petrol işleme rafinerisi yatırımı, Metcap Enerji Edirne'de 15 milyar 320 milyon TL yatırımla polietilen ve polipropilen üretimi, CFS Adana'da 4 milyar 110 milyon TL yatırımla polipropilen üretimi yatırımı hayata geçirecek.

"Süper teşvik" programı kapsamında Dow Aksa, Yalova Kompozit ve Kimya İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nde (YALKIM OSB) karbon elyaf ve ara ürünlerin üretimini geliştirmesini yapacak. 1.86 milyar TL yatırım büyüklüğüne sahip proje ile 434 kişi istihdam edilecek. Proje Bazlı

Mehmet Ali Berkman

Teşvik Sistemi'ne dahil olmaktan büyük mutluluk ve gurur duyduklarını ifade eden Dow Aksa Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Ali Berkman, yaptığı açıklamada 2023 yılına kadar kademeli olarak yapacakları yatırımlarla kurulu kapasitelerini yıllık 3 bin 500 tondan 13 bin 400 tona çıkaracaklarını ifade etti. Berkman, Hükümetin sağladığı teşvik sayesinde ileri teknoloji yatırımıyla hayata geçen, ticari ve savun-

Ali Kibar

Terlerinden Assan Alüminyum, Sakarya'da gerçekleştireceği 3 milyar 71 milyon TL'lik "Direkt Soğutmalı Slab Döküm ve Sıcak Haddeleme Yöntemi ile Alüminyum Yassı Mamul Üretimi" yatırımı için süper teşvik belgesi aldı. Assan bu yatırımla 640 kişiyi istihdam sağlayacak. Kibar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kibar yaptığı açıklamada, Proje Bazlı Teşvik Sistemi'nin geniş kapsamlı, birçok yatırımın bir arada değerlendirildiği ve yatırım iştahının pozitif olduğu bir süreç gibi görmek gerektiğini vurgulayarak, "Türkiye'deki birçok ekonomik gelişmenin ötesinde, böyle güzel ve farklı yatırımcı grupların yatırım yapması, istihdam, katma değer ikamesi ve değişik avantajları itibarıyla Türkiye'ye katılacak ekstra değerlerdir" dedi.

SAĞLIĞA SÜPER TEŞVİK

Süper teşvik paketinden sağlık teknolojilerine yönelik 1.5 milyar TL'lik yatırımla yararlanan Alvimedica, muhte-

lif kateter, ilaçlı stent ve kalp kapakçığı üretimiyle Türkiye'nin sağlık teknolojilerindeki dışa bağımlılığını azaltacak. Yatırımda 4 bin kişinin doğrudan istihdamı sağlanacak. Alvimedica Yönetim Kurulu Başkanı Leyla Alaton, Proje Bazlı Teşvik Sistemi kapsamında desteklenen tıbbi cihaz alanındaki yatırımlarının Türkiye'nin cari açığına yıllık 700 milyon dolar seviyesinde iyileştirme sağlayacağını belirterek, "2018'in sonlarına doğru yatırımın ilk etabı olan rezervuarlı, polimersiz ilaç salımlı stent üretimine başlanacak. İlerleyen yıllarda ise söz konusu ilaçlı stentin tüm teknolojik altyapısı peyderpey ülkemize kazandırılacak" dedi.

Leyla Alaton

Alaton, Alvimedica'nın bu yatırımla hem fiyat avantajı sağlayacağını hem de ilaçlı stent teknolojisinde sınırları belirleyen teknolojik üstünlüğünü sonuna kadar kullanabileceğini ifade etti.

DIŞA BAĞIMLILIĞI AZALTACAK

İş insanları, proje bazlı teşvik sistemini "cesaret verici, teşvik edici" olarak nitelendirdi. Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, proje bazlı teşvik sisteminin, Türkiye ekonomisinin 2017 yılında yakaladığı yüksek büyümeyi 2018'de de sürdürmesi adına çok önemli bir fırsat olarak gördüklerini vurguladı. Kaan, Türkiye'nin yüksek oranda açık verdiği hammadde-

Abdurrahman Kaan

ler, sanayi üretimi için kritik rol oynayan ürünler ve yüksek teknoloji ürünlerinin bu teşvikler kapsamında desteklenecek olmasının, ekonominin sürdürülebilir ve güçlü bir büyüme sürecine girmesinde oldukça önemli bir eşik olacağını kaydetti.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanlığı'na yeniden seçilen Er-

Erdal Bahçivan

dal Bahçivan, bu büyük yatırım teşvik hamlesini sanayiye ve üretim ekonomisini destekleyen önemli bir adım olarak gördüğünü söyledi.

Türkiye'nin ilk kez tamamı sanayiye odaklı bir teşvik paketi açıkladığını dile getiren Bahçivan, bu paketin, bugüne kadar açıklanan teşvik paketleri ile karşılaştırıldığında vergisel, istihdam, finansal, yatırım yerleri ve kamu alım garantisinden izin ve ruhsatlara, tahsislerden lisans ve tescillerde getirilen kolaylıklara kadar adeta devrim niteliğinde olduğunu aktardı.

Cuma günü itibariyle **Istanbul Ticaret Odası (ITO)** Başkanlığı koltuğunda oturan Öztürk Oran ise,

Öztürk Oran

Proje Bazlı Teşvik Sistemi'nin Türkiye'den dev küresel markalar çıkarmaları için dönüm noktası olacağını belirterek, alınan stratejik tedbirlerin, cari açığı ve enflasyonu azaltarak 2018'de kırmaya devam edecekleri büyüme ve istihdam rekorları için de önemli bir çıpa oluşturacağını aktardı.

YEDİ ODAK SEKTÖR

Hükümetin ithalata bağımlılığı azaltacak, cari açığı frenleyecek adımlarından biri de yedi odak sektöründe 43 ürün grubunun yerli üretiminin desteklenmesi olacak. Türkiye'nin üretim yetenekleri, ithalat payı, pazar büyüklüğü, rekabet potansiyeli, teknoloji düzeyi" gibi kriterler dikkate alınarak belirlenen ürün grubu listesinde hızlı ve rahat şekilde üretime geçilebilecek kimya ve ilaç, yarı iletken ve elektronik, makine ve teçhizat, motorlu kara taşıtları, gıda, içecek ve tütün, bilişim ve yazılım ile ana metal sektörlerinde 43 ürün grubu belirlendi. Yerleşirme Yürütme Kurulu tarafından belirlenen ilk yerleşirme listesinden aşılardan serumlara, güç elektroniği

Nihat ÇELİK / Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Genel Başkanı "Yetiştiricilerimiz için çok olumlu"

TBMM Genel Kurulu'nda görüşülen DSİ Kanun Tasarısı'yla hayvan sahiplerinden alınan, hayvanların tanımlanmasında kullanılan kulak küpesi, mikroçip ve benzeri tanımlama araçlarından bedel alınmaması getiriliyor. Bu durum yetiştiricilerimiz için fevkalade olumlu bir durum. Ancak aynı düzenlemede, "Mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsis konusunda karar vermek üzere, vali yardımcısı başkanlığında toplanacak komisyonda, DSİ Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğü yetkilileri ile köy veya mahalle muhtarı da asli üye olarak yer alacak" maddesi bulunuyor. Bu haliyle tasarıda, meralarımızın asli sahipleri olan Koyun Keçi Yetiştirici Birliklerimizin temsilcileri yer almıyor. Biz ise il mera komisyonlarında birlik temsilcilerimizin de doğal üye olarak bulunmasını istiyoruz. Bu nedenle çıkacak olan kanunda birliklerimizin temsilcilerine de komisyonlarda doğal üye olarak yer verilmesini bekliyoruz. Meralarımız küçükbaş hayvanlarımız için var. Küçükbaş hayvancılıkla iştiğal edenler ise 80 ilimizde faaliyet gösteren 260 bin üyeli Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerimiz. Onun için bu birliklerimizin de söz sahibi olma hakları son derece doğal. Diğer yandan Bakanlığımızın uygulamaya koyduğu 300 Koyun Projesi'ni sektörel anlamda destekliyor başarıya ulaşmasını temenni ediyoruz. Proje ile bugün 45 milyon civarında olan küçükbaş hayvan sayımızın daha da artırılması mümkün olacak. Ben şahsen projenin başarılı olacağına yürekten inanıyorum.

sistemlerinden elektrikli ve hibrit araçlar için batarya ve güç yönetim sistemlerine, sınav robotlardan dijital gösterge panellerine, simülasyon yazılımlarından sıvı çelik üretim hammaddesine kadar birçok ürün grubu yer alıyor.

Yatırım ihtiyacı analiziyle bu ürün gruplarında geliştirilecek projelerin özel destek ve teşvik ihtiyacı belirlenecek. Yatırımların ihtiyacına göre, ürün geliştirme ve ticarileştirme, teknoloji geliştirme, sertifikasyon ve sınav hakları, yer tahsis, yatırım teşvikleri, vergisel düzenlemeler

ve altyapı destekleri devreye sokulacak. Yerleşirme ürün gruplarının global pazara entegrasyonu da ihmal edilmeyecek. Dış ticaret pazarları belirlenecek, serbest ticaret anlaşmaları yapılacak. İhracat aşamasında teşvikler, gümrük vergileri, koruma tedbirleri, ihracat destekleri devreye girecek. 43 üründe yapılacak yerleşirmenin ilk etkileri iki yıl içinde hissedilecek, beş yıl içinde ise 19.6 milyar dolar yurtiçinde kalacak...

ÖNCELİKLENDİRME KRİTERLERİ

Yerleşirme ürün gruplarına yönelik geliştirilen ve hayata geçirilmesi öngörülen projeler, KOSGEB İcra Kurulu kararıyla ürün geliştirme, ticarileştirme noktasında 5 milyon TL'ye kadar destekten yararlanabilecek. Teknoloji geliştirme noktasında TÜBİTAK Bilim Kurulu, TEYDEP, Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri devreye girecek. Sertifikasyon ve sınav haklarında Türk Patent-TSE destekleri, yer tahsisinde OSB, endüstri bölgesi, kümelenmeler, teknopark ve sanayi kuruluşlarına verilen destekler uygulanabilecek. Söz konusu projelerde Ekonomi Bakanlığı'nın yatırım teşviklerinden, Maliye Bakanlığı'nın vergisel düzenlemelerinden, Kalkınma Bakanlığı'nın altyapı desteklerinden yararlanılabilecek. Söz konusu ürünler sadece iç piyasanın tale-

